

Ρόζυ Μονάκη

Στην εποχή των τεράτων, προσπαθούμε να συγκροτήσουμε
την ύπαρξή μας

Ειρήνη Αϊβαλιώτου

28/05/2023

Η Ομάδα Σημείο Μηδέν είναι εδώ και κάποια χρόνια μια καθιερωμένη φωνή της σύγχρονης ελληνικής σκηνής. Έχει χαράξει ένα δικό της, ιδιαίτερο και ιδιότυπο θεατρικό δρόμο κατορθώνοντας πάντοτε να συγκεράζει το ατομικό βίωμα με έναν βαθύ και διαχρονικό προβληματισμό.

Είναι ενδιαφέρουσα εν γένει η συνομιλία των μελών της με τα μεγάλα έργα μέσα στον χρόνο. Μια τέτοια ενδιαφέρουσα παρουσία βρίσκουμε - για άλλη μια φορά φέτος- στην παράσταση «**Ο Γλάρος**» του **Τσέχωφ**, που σκηνοθετεί ο **Σάββας Στρούμπος** στο θέατρο **Άπτις Νέος Χώρος**. Πρόκειται για τη Ρόζυ Μονάκη, μια ηθοποιό που απογειώνει τη φινέτσα και τη γυναικεία αισθαντικότητα, μια ηθοποιό που έχει πολλαπλώς αποδείξει τις τρομερές της δυνατότητες.

Στο «Γλάρο» κρατά το ρόλο της Αρκάντινα σε μια απόδοση «τελετουργική», δουλεμένη άψογα με γεωμετρική ακρίβεια αποδεικνύοντας ότι είναι μια ηθοποιός με σκηνική ευφυΐα, εκφραστικότητα, ευαισθησία, κοφτερή αίσθηση ρυθμού, σύννεση, υψηλές ταχύτητες και μια ιδιαίτερη αίσθηση του χιούμορ.

Η κίνησή της και ο τόνος της αναδύονται άλλοτε τρυφερά και χαριτωμένα, άλλοτε ειρωνικά και ανάλαφρα, άλλοτε μελαγχολικά και σπαρακτικά, ποτέ όμως ζοφερά και σκοτεινά. Η δική της Αρκάντινα, αν και μια γυναίκα ματαιόδοξη, βουτηγμένη στον ναρκισσισμό και την αλαζονεία, κρύβει ενθάρρυνση κι ελπίδα.

«Στην εποχή των τεράτων, προσπαθούμε να συγκροτήσουμε την ύπαρξή μας, ετεροκαθοριζόμενοι/ες και αλλοτριωμένοι/ες. Άλλοτε αντιστεκόμαστε, άλλοτε βουλιάζουμε», τονίζει στη συνέντευξη που παραχωρεί στο www.catisart.gr.

Ίσως γιατί αυτό που έχει σημασία είναι η ειλικρίνεια και η αυθεντικότητα. Αυτό που έχει σημασία είναι το καλό θέατρο. Και αυτό είναι κάτι που συναντάμε στην Ομάδα Σημείο Μηδέν. Αυτό είναι που συναντήσαμε και στη Ρόζυ Μονάκη.

Ρόζυ, πού γεννήθηκες, πού μεγάλωσες και τι δεν ξεχνάς από τα παιδικά σου χρόνια;

Γεννήθηκα και μεγάλωσα στην Θεσσαλονίκη. Όλα τα παιδικά μου χρόνια τα πέρασα εκεί και στο χωριό μου, Σταυρό Χαλκιδικής. Δεν ξεχνάω ποτέ αυτά τα καλοκαίρια.

Πώς ξεκίνησες με το θέατρο και την υποκριτική; Ποια υπήρξαν τα ερεθίσματα και οι πρώτες αφορμές;

Το θέατρο με μάγευε πάντα, είχε κάτι που δεν μπορούσα να αντισταθώ. Τότε δεν μπορούσα να το προσδιορίσω, απλά ένιωθα τις αισθήσεις μου να διεγείρονται. Θαύμαζα τους κόσμους που ξεδιπλώνονταν μπροστά μου. Τα πρώτα ερεθίσματα ήταν στο σχολείο με κάποιες παραστάσεις. Ήταν η πρώτη φορά που μαζί με μια ομάδα ανθρώπων δημιουργήσαμε κάτι. Μετά, αρχίσαμε και τα καλοκαίρια με τις/τους φίλες/ους να φτιάχνουμε παραστάσεις και να καλούμε τη γειτονιά να μας δει.

Υπήρξε ηθοποιός που σε έκανε να πεις «αυτό θέλω να γίνω»;

Από την Καρέζη στο “Δεσποινίς Διευθυντής” και την Catherine Zeta-Jones στο “Chicago” μέχρι την Jeanne Moreau στο “Jylle et Jim”, τον Jack Nicholson στο “Shinning”, τον Heath Ledger σαν Joker, την Εύα Κοταμανίδου στο “Θίασο”, την Liv Ullmann στη “Φθινοπωρινή Σονάτα”, την Isabella Rossellini στο “Blue Velvet”.

Ποιος ήταν ο πρώτος ρόλος που έπαιξες;

Η πρώτη παράσταση που συμμετείχα, ήταν «Ο Κουκουμπλής», από την Ομάδα Μικρός Βορράς στη Θεσσαλονίκη. Μια παράσταση για παιδιά, που παρουσίαζε τρία λαϊκά παραμύθια. Ήμασταν τρεις ηθοποιοί και κάναμε όλους τους ρόλους.

Φέτος με την ομάδα Σημείο Μηδέν παίζετε το «Γλάρο» του Τσέχωφ. Γιατί ως ομάδα κάνατε αυτή την επιλογή;

Η εποχή μας, είναι εποχή κρίσης. Οικονομικής, υγειονομικής- αξιακής- πολιτισμικής εν τέλει ανθρωπολογικής. Η ίδια η ύπαρξη του ανθρώπου τελεί υπό κρίση. Ποιος είμαι; Τι είμαι; λέει ο Τρέμπλιεφ. Το ίδιο λέμε κι εμείς, σε μια καθολική αναζήτηση ταυτότητας. Στην εποχή των τεράτων, προσπαθούμε να συγκροτήσουμε την ύπαρξή μας, ετεροκαθοριζόμενοι/ες και αλλοτριωμένοι/ες. Άλλοτε αντιστεκόμαστε, άλλοτε βουλιάζουμε. Αυτή η σύγκρουση μέσα μας, μας μετατρέπει σε υπάρξεις συμπλεγματικές, ατελείς, τραυματικές και εύθραυστες ταυτόχρονα όμως μας σκληραίνει, μας θωρακίζει και μας εσωστρέφει. Μας μετατρέπει σε δημιουργούς και καταστροφείς την ίδια στιγμή. Αυτή η δεινότητα της ανθρώπινης ύπαρξης που εντείνεται σε περιόδους κρίσης και μετάβασης, όπως ήταν και η περίοδος που γράφτηκε το έργο, αποτελεί την πυρηνική αιτία της επιλογής του έργου.

Τι έχουν να περιμένουν οι θεατές από το «Γλάρο»; Είναι μια επίκαιρη παράσταση;

Στο έργο αυτό συντελείται μια ανατομία της ανθρώπινης ψυχής, σε μια κοινωνική και ιστορική περίοδο μετάβασης, με πολύ παρόμοια χαρακτηριστικά με την εποχή που διανύουμε. Αυτός ο μετεωρισμός και η αγωνία για τη ζωή, αυτή η διαρκής αναζήτηση του πώς να ζούμε, πώς να ερωτευόμαστε, πώς να δημιουργούμε, πώς να συγκροτούμε τις κατακερματισμένες υπάρξεις μας σε φορείς μιας άλλης πραγματικότητας, αποτελούν πυρηνικά ερωτήματα του σήμερα. Τι συμβαίνει όταν το παλιό πεθαίνει και το νέο δεν έχει ακόμα γεννηθεί; Αυτή η όξυνση των αντιφάσεων και των συγκρούσεων που οδηγεί και τι κυοφορεί;

Εμείς στο έργο προσπαθούμε να αναδείξουμε αυτή τη συνεχή και τραυματική μάχη. Να αποκαλύψουμε τα μύχια σκοτάδια των ενστίκτων, της απωθημένης μνήμης, του τραύματος. Η περιοχή αυτή αφορά στην τραγική φύση της ανθρώπινης ύπαρξης. Η βουτιά στον ανείπωτο και απωθημένο βυθό του "Γλάρου", αποκαλύπτει τα ερείπια όλων των καταστροφών που έχουν εγγραφεί στο Συλλογικό Σώμα.

Το κωμικό και το τραγικό δεσπόζουν στο έργο. Συμβαίνει και στη ζωή το ίδιο;

Ο Τσέχωφ, μας προκαλεί λέγοντας πως πρόκειται για κωμωδία. Είναι κωμικό το δράμα της ανθρώπινης ματαιοδοξίας, της πρόσκαιρης ευχαρίστησης, της έπαρσης. Ταυτόχρονα όμως είναι τραγική η περιχαράκωση που δημιουργεί. Είναι τραγική η αιώρηση στο τεντωμένο νεύρο μιας χωροχρονικής στιγμής μετάβασης που όλα έχουν σαπίσει και τίποτα δεν μοιάζει να αναγεννιέται. Είναι τραγική η ανημποριά της ανθρώπινης επικοινωνίας σε βάθος, της αλληλοαποκάλυψης της πυρηνικής αλήθειας των ανθρώπων. Είναι τραγική και ταυτόχρονα κωμική, μέσω της κριτικής στάσης, η ανθρωποφαγική επιθυμία, ο κατακερματισμένος νους, η κενότητα και ο ναρκισσισμός.

Με έναν τρόπο, είμαστε όλοι «γλάροι», είμαστε όλοι μετέωροι στο αέριο κυνήγι της ευτυχίας;

Δεν υπάρχει ένας κοινός ορισμός της ευτυχίας. Υπάρχει μια κυρίαρχη ιδέα που πασχίζουμε να φτάσουμε, η οποία όμως προέρχεται από συστημικά πρότυπα που εξυπηρετούν, παράγουν και αναπαράγουν “άριστους” τρόπους ζωής. Σε αυτήν τη συνθήκη της κοινωνικής καταπίεσης και εκμετάλλευσης, στο φαντασιακό μας είμαστε γλάροι που πετούν ελεύθερα και μακριά, αλλά στην πραγματικότητα επιβιώνουμε αναμασώντας σκουπίδια σε βρώμικα λιμάνια.

Τι άνθρωπος είναι η Αρκάντινα, την οποία υποδύεσαι στο έργο;

Η Αρκάντινα, είναι μια γυναίκα βουτηγμένη στον ναρκισσισμό και την αλαζονεία, ότι υπερασπίζεται σαπίζει και την κατατρώει. Μέσα της όλα είναι ρωγμικά και στρεβλά. Στα μάτια της, η Νίνα είναι η απόλυτη ανταγωνίστρια, νέα-όμορφη -με ταλέντο, ο Τρέμπλιεφ ο ακόμα υπαρκτός ομφάλιος λώρος που την εγκλωβίζει στον ρόλο της φροντίστριας – μητέρας. Πρόκειται για ένα πρόσωπο βραχυκυκλωματικό και κατακερματισμένο, για μια γυναίκα χειριστική, γεμάτη φόβους και ανασφάλειες, που ασφυκτιεί μέσα στη ναρκισσιστική σάρκα της. Με βίαιο τρόπο της επιτίθενται ενοχές, απωθημένα συναισθήματα και ένστικτα σε βαθμό που την τρελαίνουν. Σε αυτήν τίποτα δεν είναι σταθερό, όλα αλλάζουν σε ταχείς ρυθμούς. Η γκροτέσκα φιγούρα της ματαιοδοξίας

εναλλάσσεται αναπάντεχα από μια ενοχή, που δεν μπορεί να κατανοήσει και απωθεί διαρκώς και εμμονικά.

Η ύπαρξή της είναι ένα σύμπλοκο σχήμα ενοχής, βίας, θρήνου, ικεσίας, αλαζονείας, έπαρσης και ωραιοπάθειας. Όλα ταυτόχρονα και σε δίνη. Όλα είναι εκεί και περιμένουν τις ρωγμές για να εμφανιστούν.

Ποιος υπήρξε ο μεγαλύτερος δημιουργικός ύφαλος για το συγκεκριμένο έργο;

Σε κάθε ερευνητική διαδικασία, το μεγαλύτερο εμπόδιο είναι η αναμέτρηση με τα ιδιαίτερα ξεχωριστά ερωτήματα και αγωνίες του υλικού. Σε τι διαφέρει ο Τσέχωφ από τους τραγικούς ή τον Κάφκα. Τι είναι αυτό που φωτίζεται μέσα από τον Γλάρο, σε τι μονοπάτια μας προσκαλεί και μας προκαλεί;

Η ιδιαίτερη και ξεχωριστή μεταμόρφωση του Σώματος και του πνεύματος στις διακλαδώσεις των χαρακτήρων ενός «ρεαλιστικού» έργου και η ποιητική απογύμνωσή τους, ήταν μια πρωτόγνωρη και ιδιαίτερη διαδικασία. Η ερευνητική διαδικασία της αλληλοδιαπλοκής της μεθόδου του Θεόδωρου Γερζόπουλου, με τα κλασικά εργαλεία του ρεαλισμού, για την αποκάλυψη της εσωτερικής σύγκρουσης των προσώπων που χάνουν ή αναζητούν την ταυτότητά τους και τις ρίζες τους, αποτελούν σημαντικό εργαλείο για την τέχνη της/του ηθοποιού.

Ποιο είναι το μεγαλύτερο κέρδος που μπορεί να αποκομίσει ο θεατής από την παράστασή σας;

Δύσκολο ερώτημα. Ιδανικά το άνοιγμα ενός εσωτερικού και συλλογικού διαλόγου, πάνω σε όλες τις αναζητήσεις της Ομάδας για την τέχνη και τη ζωή.

Τι θα ήθελες να πεις για τον σκηνοθέτη σας, Σάββα Στρούμπο;

Πρόκειται για έναν άνθρωπο απόλυτα στοχοπροσηλωμένο στην αναζήτηση μιας θεατρικής ποιητικής γλώσσας, που δεν ξεκινάει σήμερα, αλλά έρχεται από μία θεατρική παράδοση αιώνων. Ακολουθεί με πάθος αυτό το δρόμο μέχρι την υπέρβασή του. Για μένα αποτελεί πέρα από συνεργάτη, πολύτιμο συνοδοιπόρο.

Μετά το «Γλάρο», ποιο θα είναι επόμενο βήμα σου;

Το καλοκαίρι με κάνουμε περιοδεία τους «Πέρσες» του Αισχύλου, για δεύτερη χρονιά, με πρώτο σταθμό το Θέατρο Βράχων στις 11 Ιουλίου. Από την καινούργια σεζόν ξεκινάμε πρόβες για τον «Βούτσεκ» του Γκέοργκ Μπύχνερ.

«Να συμβουλευείς σημαίνει να μην εξαναγκάζεις», έλεγε ο Τσέχωφ. Εσύ τι συμβουλή θα έδινες σε ένα νεότερο συνάδελφό σου;

Αυτό που λέει ο Τσέχωφ: «Δεν πρέπει να απεικονίζουμε τη ζωή όπως είναι, ούτε όπως θα έπρεπε να είναι, αλλά έτσι όπως τη φανταζόμαστε στα όνειρά μας».

Ποιο θεωρείς ότι είναι το πιο παράλογο από όσα συμβαίνουν στην εποχή μας;

Μεγαλώνουμε μέσα στο παράλογο και γινόμαστε κομμάτι του. Δύσκολο να ξεχωρίσουμε από αυτό και να του αντισταθούμε. Είναι παράλογη η εκμετάλλευση από άνθρωπο σε άνθρωπο σε κάθε επίπεδο, η καταπίεση της ύπαρξης μέσα στην αγωνία της επιβίωσης. Είναι παράλογες οι φυλακές και τα στρατόπεδα συγκέντρωσης. Είναι παράλογη η κανονικοποίηση του θανάτου μέσω της πολιτικής των πολέμων και των επαναπροωθήσεων. Η απογύμνωση της ανθρώπινης ζωής στη βιολογική της διάσταση, σαν ένα σώμα ανελεύθερο που θυσιάζεται στους θεσμούς της εξουσίας.

«Ένα έργο τέχνης είναι, πάνω από όλα, μια περιπέτεια του μυαλού», έλεγε ο Ιονέσκο. Εσύ τι θεωρείς έργο τέχνης;

Ότι αναστατώνει τις αισθήσεις και διεγείρει τη φαντασία. Ότι δεν καθησυχάζει και αναστατώνει το γνώριμο, τόσο σαν περιεχόμενο όσο και σαν μορφή. Αυτό που ερευνά το άγνωστο, το ανοίκειο, το Άλλο. Ότι φανερώνει στιγμές «από την αυριανή ευτυχία του κόσμου».

Ποια είναι τα σχέδιά σου για το άμεσο μέλλον;

Καλοκαιρινή περιοδεία και λίγες καλοκαιρινές διακοπές.

Ποιοι είναι οι ρόλοι που ονειρεύεσαι να παίζεις;

Θα ήθελα να μπω στον κόσμο του Federico García Lorca.

Ο ρόλος μάς επιλέγει ή τον επιλέγουμε;

Είτε συμβαίνει το ένα είτε το άλλο ένας ρόλος οφείλει να μας μεταμορφώνει. Η μεταμόρφωση της ένωσης του υλικού με το ξεχωριστό προσωπικό αποτύπωμα της/του καθεμιάς/ενός αποτελεί την υπέρτατη πρόκληση.

Αν δεν ήσουν ηθοποιός, τι θα ήσουν;

Έχω σπουδάσει αρχιτεκτονική, αλλά μάλλον θα ήθελα να ήμουν εικαστικός.

Υπάρχει ποίημα που έχεις διαβάσει και ποτέ δεν ξεχνάς;

Πολλά, τελευταία διαβάζω Κατερίνα Αγγελάκη – Ρουκ. Από την ποιητική συλλογή «Άδεια φύση», «Ημερολόγιο πολέμου», «Η 14η μέρα» ή «Η κατάργηση του εσωτερικού χώρου».

Ποιο βιβλίο διαβάζεις αυτό τον καιρό;

Τους Δαιμονισμένους, του Ντοστογιέφσκι.

Τι μπορεί να σε κάνει να δακρύσεις και τι να χαμογελάσεις;

Τα κάνω εύκολα και τα δύο. Είμαι αρκετά ευσυγκίνητη.

Ποια είναι η σχέση σου με τα ζώα; Υπάρχει κάποιο κατοικίδιο με το οποίο συμβιώνεις;

Τα αγαπώ πολύ και τα παρατηρώ διαρκώς. Δεν συμβιώνω με κανένα, αλλά είναι κάτι που ελπίζω να αλλάξει σύντομα.

Ευχαριστώ πολύ, Ρόζυ!

Κι εγώ ευχαριστώ το Catisart για τη φιλοξενία.